

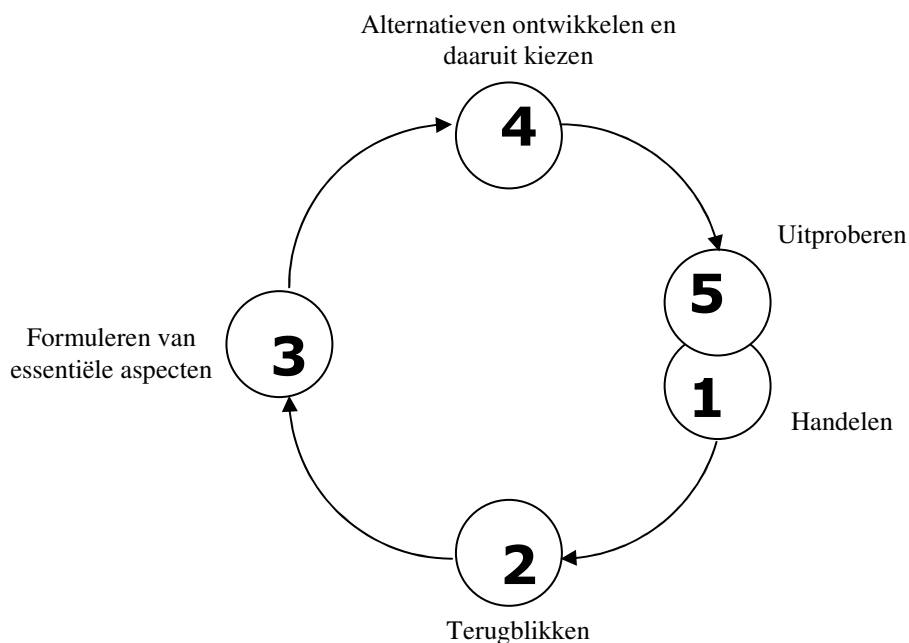
Reflecteren

Van het uitvoeren/illustreren van activiteiten alleen word je niet automatisch wijzer. Van belang is dat je aan die ervaring reflectie koppelt. Eens je de kunst van het leren aan ervaring onder de knie hebt, ben je in staat om tijdens en na je onderwijsloopbaan zelfstandig je professionaliseringsproces verder te zetten. Het verwerven van die competentie tot levenslang leren, is meteen het doel van het zelfevaluatieproject op de langere termijn. Tijdens het reflecteren over die praktijkervaringen verwerf je inzichten die je opnieuw kan toetsen aan de praktijk via een nieuwe leeractiviteit. Deze nieuwe ervaring kan op zich weer aanleiding geven tot reflectie.

Je reflecteert zowel mondeling als schriftelijk. Mondeling reflecteer je tijdens de leergroepen, op je eigen werkmateriaal en op het werkmateriaal van je medestudenten. In het portfolio neem je ook schriftelijke reflecties op, namelijk reflecties per activiteit en een eindreflectie.

Reflecties per activiteit:

De *schriftelijke reflecties per activiteit* kan je volgens het volgende reflectiemodel structureren:

Figuur 1: reflectiecyclus - Korthagen, F.A.J. (1983). *Leren reflecteren als basis van de lerarenopleiding*. 's Gravenhage.

Fase 1: De cyclus vertrekt bij het uitvoeren van activiteiten.

Fase 2: Je blikt vervolgens terug op deze ervaring door deze uitvoering te beschrijven (bijvoorbeeld als voorbereiding op de leergroep). Je kan je ervaring concretiseren a.d.h.v. vragen als:

- ⌘ Wat is de context van deze activiteit?
- ⌘ Wat is er precies gebeurd?
- ⌘ Wat liep er goed? Wat liep er fout?
- ⌘ Wat wilde ik, voelde ik en dacht ik?

- ⌘ Hoe reageerden de betrokkenen?
- ⌘ Wat wilden, voelden, dachten dat de betrokkenen volgens mij?

Vaak is de concretisering van wat er effectief gebeurde al zeer verhelderend. Het brengt inzicht in de wijze waarop je gedrag door de betrokkenen kan worden geïnterpreteerd en vice versa. Beschrijf ook zeker de context van de leeractiviteit. Immers hoe meer lezers zich kunnen inleven in de situatie, hoe beter ze kunnen 'meedenken' met jou.

Fase 3: Daarna probeer je de essentie/leerpunten van deze ervaring te achterhalen. Dit kan aan de hand van volgende vragen:

- ⌘ Wat betekende deze ervaring voor jou?
- ⌘ Wat denk je dat het betekent voor de andere(n)?
- ⌘ Wat leer ik in hieruit?
- ⌘ Wat liep er nog fout, welke leervragen blijven over?
- ⌘ Zijn er andere manieren om de situatie te interpreteren?
- ⌘ Gaat het hier om een éénmalige gebeurtenis of doet het probleem zich vaker voor?

Het komt erop aan je leervragen te expliciteren. In de leergroep worden deze leervragen getoetst en uitgediept.

Tijdens de laatste 2 leergroepen zullen we aan deze fase aandacht besteden.

Fase 4: Vervolgens ga je nadenken over een aantal alternatieve handelingswijzen:

- ⌘ Welke mogelijkheden heb je om in de toekomst met dit soort situaties om te gaan?
- ⌘ Welke leervragen vergen verder onderzoek?
- ⌘ Welke hulpbronnen kan je benutten bij het zoeken naar handelingsalternatieven?
- ⌘ Welke nieuwe leeractiviteiten kan je op basis van deze ervaring aan je Persoonlijk Leer Plan toevoegen?

Ook hierin kan je voor een aantal activiteiten ondersteuning verwachten van je medestudenten en leerbegeleider tijdens de leergroepen.

Fase 5: Eventueel herhaal je de activiteit tenslotte in bijgestuurde vorm, zodat de cyclus van actie en reflectie zich verderzet.